

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes szárok kaphatók: a dohánytűsádkében.

A modern erkölcsi válságnak társadalmi okai.

A fenti cím alatt kiváló szociológusunk, *Fehlicska* Ferenc dr. budapesti egyetemi magántanár mélyenszántó s minden komolysága mellett is kiválóan érdekes közleményt írt előkeelő tudományos folyóiratunk, a *Katholikus Szemle* októberi számában.

Sajnos, térvizonyaink nem engedik, hogy az egész értekezést itt leadjuk, de közöljük annak talán legértékesebb befejező részét. Tárnya, az iskolai *vallásos nevelés*, ma a szabadkőműves lapok nyílt támadása s a páholyok titkos aknamunkája folytán a küzdelem homlokterében áll s hazánknak, a radikális lejtőjén szédítő gyors tempóban lefelé rohanó szerencsétlen Magyarországnak elsőrangú érdeke, hogy az országnak minél több intelligens embere tisztán lásson ebben a nagyfotosságú kérdésben.

A közleményt melegen ajánljuk komoly kérdésekkel szívesen foglalkozó olvasóink figyelmébe.

*
A társadalmi bajok hatalmas bűnkisértesek és bűnalkalmak, melyek az akaratot sokszor féltelmetes erővel befolyásolják. Minél gyengébb ez az akarat, annál könnyebben történik meg a megtántorodás.

Am, s ez a fődolog, a normális, egészséges, erős embernek akarata nem törik meg a milieunek sulya alatt, ellen tud állani a legnagyobb kísértésnek; megküzd a legkedvezőtlenebb viszonyokkal is. Az egész kérdésnek tengelye tehát az *emberi akarat*. S a legtöbb baj abban áll, hogy ez az akarat manapság igen sok embernél gyöngy. Az akaratgyengeség korunknak főbetegsége s ez a betegség a vallásos meggyőződés és élet hanyatlásának a következménye.

A modern emberiségnek egész mai válsága tehát a vallási kérdésre vezetendő vissza. Ez nemcsak a katolikus gondolkozóknak a meggyőződése, hanem általában elfogadott tudományos tétel. Nagyon fontos dolog, hogy ezen állításunkat bebizonyítsuk. A bizonyító anyag előadásában természetesen korlátoznunk kell magunkat.

Th. G. Masaryk, egyike a legképzettebb osztrák gondolkozóknak, azt hangsúlyozza,¹ hogy a mai erkölcsi válságnak legmélyebb gyökerét az ember bensejében kell keres-

nünk. Hiszen azok a társadalmi bajok is — ugymond — amelyeket fölpanaszolni szoktunk, azért léteznek, mert mi tőrjük és akarjuk őket. Minden baj — ugymond — onnét ered, mert nem vagyunk többé hívők és vallásosak. „A vallás — írja Masaryk — a teizmus és a halhatatlanságban való hit által vigaszt nyújt az embereknek az élet minden helyzetében, reménnyel tölti el minden bajban és megerősíti őt az emberiség iránt való szeretetében. „Harmonikus vallásos világtűlfogás még egy Jóbnak az életét is elviselhetővé teszi; a vallástalanság már az első megpróbáltatás alkalmával fűrhetetlenné teszi az életet.“ „Schwindet die Religiosität, schwindet die Macht der Kirche, so schwindet der Trost, die Hoffnung und Lebensfreudigkeit.“ Tudományosan megállapított ténynek mondja Masaryk, hogy a modern öngyilkossági mániának igazi oka a vallástalanság. Szó szerint adjuk e jelentős helyet: „Alle Forscher, welche sich mit der Erscheinung des Selbstmordes näher befassten und der Sache auf den Grund zu kommen suchten, haben die Irreligiosität als die eigentliche Ursache der modernen Selbstmordneigung erkannt; so Casper, Blanc, Lisle, Winslow, Brierre de Boismont, Wagner, Morselli, Oesterlen, Hausner, kurz die meisten Statistiker und Aerzte.“

Epen azért semmiféle gazdasági és társadalmi reform magában véve, az emberiséget meg nem menti. A lelkeket kell meggyógyítani — mondja ez a modern gondolkozó — mint Krisztus tévé. Nagyszert — ugymond — látni, miképen tartózkodik Krisztus minden politikától. Pedig mily könnyű lett volna neki abban a mozgalmas időben politikai és szocialista mozgalmat szerveznie! Hanem ő nem így. „Aber er dringt auf Besserung der Charaktere, er dringt auf Verinnerlichung des religiösen Gefühles; er will, dass die Menschen gut werden, denn er weiss, dass sie nur dann Ruhe für ihre Seelen finden würden.“

Fouillée, az európai nevű gondolkozó, (kiről mellékesen megjegyezzem, hogy nem tartozik a mi táborunkba) azt mondja a marxisták nak, hogy korunk nagy erkölcsi problémája nem annyira a gyomornak, mint a szívnek a kérdése. Marx azt hiszi, hogy a társadalmi viszonyok jobbra fordulása anyagokat csinálna az emberekből. Főleg a kollektív társadalomról szeretik mondani a szocialisták, hogy ott megszűnik majd minden bűn. Ezzel az optimizmussal szemben helyesen mondja Fouillée, hogy a kollektívizmusból is megtalálná a maga lakóhelyét a hét főbűn, mert ez a lakóhely az emberi szív. A modern kor morális süllyedésének főoka nem a nyomor, hanem az emberi szenvedélyek. Azért ő is az angol Morissonnal tart, aki szerint: „Il ne faut pas tant viser à accroître les fortunes qu'à discipliner les

caractères.“ Minden gazdasági reformnál fontosabb a jellemképzés.

A jellemképzés pedig Fouillée szerint is alapos erkölcsi nevelésnek a földadata. A katolikus vallás dogmáival nincs ugyan tisztában s azért nem ért velük egyet, mindamellett hangsúlyozza, hogy a vallás a leghatalmasabb erkölcsnevelő tényező. Ez — ugymond — eleni szociológiai igazság. Nagy érdeme, szerinte, a vallásos nevelésnek, hogy a bűnt már cairaiban igyekszik megfojtani, tiltván a rossz gondolatokat és kívánságokat is. Azért legalább annyit kíván a modern bölcselőktől, legyenek a vallásokkal szemben türelmesebbek. „Soyons donc, nous philosophes, nous apôtres de la tolérance, tolérants pour les religions.“ A Petite Roquetteben fogva tartott 100 fiatal fegyenc közül — ugymond — katolikus iskolába járt 11, laikus iskolából kikerült 87.

Ferriani, államügyész Comóban, a gyermekkriminológia terén elsőrangú tekintély, az ijesztően növekvő gyermekbűnözés ellen a legfőbb orvosságot az intenzív vallás-erkölcsi nevelésben látja. „Akárok itt — ugymond — néhány nem gyánus szerzőre hivatkozni, mert Olaszországban azonnal elfintorítják az emberek arcukat, mielőtt valaki szóba hozza az iskolai vallásoktatást, mintha az evangélium nem lenne a jónak, a szeretetnek, a testvériségnek a legmagasabb törvénykönyve.“ Semmiféle hitetlenség nem pótolhatja — ugymond — az evangéliumot, a társadalomtudományról szóló ezt a legigazabb, legtökéletesebb könyvet, mely magában véve is elegendő volna az erkölcsi rendnek és a társadalmi jólétnek visszaállítására. Hivatkozik azután Jules Simonra, Carlo Burattira, Garofalora, sőt Darwinra is, akik valamennyien hatástalannak mondják a független, laikus erkölcsnevelést a vallásos neveléssel szemben.¹

Garofalo, híres olasz szociológus, a nápolyi egyetemnek bekebelezett doktora, azt tartja, hogy az evangélium egyike a leghathatósabb eszközöknek a bűnözés leküzdésére. Majd Spencerre hivatkozik, akinek meggyőződése, hogy az utilitárius erkölcs tan eredményt elérni nem tud. A vallás imperatívusai előtt meghajolnak az emberek, de hasznossági érveléssel nem lehet őket rábírnai az erkölcsi törvények megtartására.

Az ifjusági bűnözésnek egy másik nagy tanulmányozója, Duprat, végzetes bajnak tekinti a hitoktatásnak az iskolából való kizárását. A gyermekbűnözés — ugymond — a legújabb ötven esztendő alatt meg-négyszereződött, a laikus erkölcsoktatás pedig erősen, a vallásos etikai nevelést egy-

¹ Darwin nézete ez: „Die der Kindheit mittels des Schauspielers der moralischen oder religiösen Billigung eingetrichterten moralischen Empfindungen beeinflussen der Ausführung derselben weit mehr als der Gedanke, dass die Gehorsam vor ähnlichen Grundsätzen zum Wohlbefinden führt.“ Der Ursprung des Menschen, Kap. III. Ferriani. 319 l.

¹ Dr. Thomas Garrigue Masaryk: Der Selbstmord als sociale Massenerscheinung der modernen Civilisation. Wien, 1881.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

EZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Nagy választék ágy és asztalnimtökből,

— fehér és színes barchetok, stb. — Olcsó szabott árak.

Mai lapunk 4 oldal.

általán nem pótolja. „L'école laïque, l'enseignement non-confessionnelle, a tenté vainement d'exercer une influence moralisatrice qui fut capable à elle seule d'égaliser celle de l'éducation familiale et l'éducation religieuse.“ A gazdasági és társadalmi élet reorganizációját ő is szükségesnek tartja, de a legfőbb teendő az embereknek gyökeres megjavítása.

Ugyanezt a nézetet vallja a mi jeles kriminológusunk, dr. Balogh Jenő is. „A bűncselekményeknek — írja „Nyomor és büntetés“ című munkájában a marxistákkal szemben — nem egyetlen tényezője a büntetésnek gazdasági helyzete. A világ történelem bizonyítja, hogy milliók lelkét nem egyedül gazdasági érdek, hanem sokszor magasabb erkölcsi érzések és törekvések vezették elhatározásaiban. Sok százezeren egyszerű, sőt szűkös gazdasági viszonyok között is megelégedetten élnek és eszközágában sincs bűncselekménnyel könnyíteni sorsukon. Ezzel szemben sok dúsgazdag ember szédelgő ügyletekkel, családokkal, megvesztegetésekkel parkodik összeharcsolt vagyonát folytonosan növelni.“ „Mily sokan élnek közöttünk, akiknek lelkében elvetemedettség, gonoszság, durvaság, álmoksláppang. Mily sok embert irányít cselekvésében az élvezetek mohó hajszolása, nagyravágyás, a hatalom után való kapaszkodás és más hasonló hibák, melyek őket bűncselekményekre ragdhatják.“ Első teendő tehát: az erkölcsi újjászülés.

Ottíngén, e hírneves *Interannus* moralistatikus, egész nagy művében egyebet sem bizonyít, mint azt, hogy mai bajainknak kulforrása a valláserkölcsi életnek hanyatlása, s e beteg nemzeteknek orvossága az etikai renaissance. Am szerinte a morális függ a vallástól, melytől nem szabad elválasztani. Az etikai parancs a legszentebb Lénynek akarata. Isten gyermekei vagyunk — ugymond — s ez a tudat alapja a mai erkölcsi engedelmeségünknek. Csakis a valláson alapuló etikában lelhető meg az a regeneratív erő, melyre korunknak szüksége van. Ezt az erőt pedig Krisztus egyháza közvetíti a nemzeteknek. „Sittlich im christlichen Sinne kann Niemand sein, welcher der Kirche Christi den Rücken kehrt.“

Halmazhatók a bizonyítékokat tovább is ám fölösleges. Értkezésünket két ténynek megállapításával fejezzük be.

Elsőször: az elöadottakból kiviláglik, hogy a mi szabadkőműveseink és szocialdemokratáink, mikor főleg a „Világ“-ban és a „Népszavá“-ban az iskolai hitoktatás ellen küzdenek, *síralmas tudatlanságot* árulnak el. A vallásoktatás ellen folytatott harcuk tudománytalan, barbár inzultus a kulturának és az emberiségnek legszentebb érdekei ellen.⁷

Másodszer: a hivatás magaslatán álló papság és hitoktatói kar oly kultur munkát végez, mely az emberiség boldogságára nézve *leglényegesebb, legmélyebb és így leg-szükségesebb.*

Jehlicska Ferenc dr.

⁶ Hogy ezen bizonyítékok sulya alól ki bujni ne lehessen, megjegyezzük a hivatkozott igaz, hogy eme gondolkodók legtöbbje nem tart velünk egészen a „catholicum“-ig. Hisz készakarva hivatkoztunk táborunkon kívül álló tekintélyekre. Am majdnem mind ejönnek „élünk az egyisten-hívésen, a lélek halhatatlanságán át egészen Krisztusig, Isten háig és az ő tanításáig. Innét pedig már csak egy helyes lépés és benne vagyunk a katolikus egyházban.

⁷ A hitoktatás reformját, tökéletesítését követelni lehet. A józann kritika ellen senkinek kifogása nincsen. De tudományt illik szerzeni arról a bugzó öneformáló munkáról is, mely a hitoktatói kar kebelében éppen manapság folyik.

UJDONSAGOK.

— **Zichy János gróf köszönete.** Zichy János gróf kultuszminiszter a következő iratot intézte a város polgármesteréhez, aki édesanyja elhunyt alkalmából a város közönsége nevében részvétíratot ítézett hozzá:

Igen tisztelt Polgármester Ur!

Felejtellen édesanyám elhunyt alkalmából Székesfehérvár szab. kir. város közönségének Polgármester nr által tolmácsoltt részvéte igen jól esett. Fogadja érte hálás köszönetemet és kérem köszönetemet a város közönségével is tudatni.

Kiváló tisztelettel:

Zichy.

— **Október 6.** Ma van az aradi gyásznap. Lehanyalló alkotmányos életünket még egyszer megpecsételte vérrrel a győzelmes erőszak. A 13 aradi vértanu ártatlanul hullott vére újra megátatatta a vértáztottat földet. Okt. 6. a nagy nemzettragédiának legsötétebb, legsíralmasabb dátuma. Szomorú tanulsága annak, hogy a hazáért, a társadalomért, az emberi consolidációért hozott áldozatok kálváriautra kényszerítik az embert. A 13 aradi vértanu a legtisztább erényeknek, a legmagasabb emberi törekvéseknek volt harcros oroszlanja s bitóra kárhoztatták őket. A legnemesebb áldozatokért a leggyalázatosabb halálra.

A nemzet gyászának ez immár vigaszos, — mert tanulságos — napján mi is kivettük részünket a kegyelet érzelmeiből. Ma d. e. 8 óraker gyászmise volt a székesegyházban, amelyet *Kistelek*i István belvárosi plebános szolgáltatót. A katalafalon 48-as emlékek, szabadságharcunkból való régiségek voltak elhelyezve. A gyászmissén jelen voltak a városi hatóság, a Függetlenségi Kör, a 48-as honvédek, nagyszámú gyászoló közönség. *Kerekes* Lajos h. polgármester, *Winkler* Nándor főmérnök és *Farkas* Sándor városi tisztviselők pedig Aradra mentek, hogy törvényhatóságunk képviseletében hódoljanak nemzeti tragédiánk nagyjai kegyeletes emlékének.

— **Katonai hír.** *Katona* Zoltán, helybeli honvédhanagy lemondván tnyleges tisztirangjáról, hadnagyi rangjának megtartásával a tartalékba osztott be. A hadsereg kötelékéből kilépett hadnagy postatisztáé nevezetett ki a helybeli posta és távirida intézethez.

— **Eljegyzések.** Stignitz Vilmos október hó 16 án tartja esküvőjét Szentgálon Hamburger Riza kisasszonnyal.

Régényi Lajos ékszerész eljegyezte Lencsés Pannika kisasszonyt.

Truckenbrod Ottó Tatából eljegyezte Grasszer Róza kisasszonyt, Grasszer József csákvári urad. orvos vármegyei t. főorvos bájos leányát. Mulcsenbacher Lajos szekszárdi ruhakereskedő és férfitáncos eljegyezte Kreskay István báttai védgáttársulati vízmeister bájos leányát Erzsikét.

— **Köpkiallítás.** A megyeház nagyterme a jövő vasárnap nagyszabású művészi kiállítás

számára nyílik meg. Nagy Ernő festőművész, akinek Ercsiben van műterme, hét festőművész társával kiállítja képeit, hogy a város közönségével megismertesse művészi törekvéseit. A kiállítás bennünket közelebből is érdekeli, amennyiben résztvesz rajta *Vajda* Géza főmérnök művész-hajjamu leánya is. A kiállítás megtekintése — úgy hisszük — sok élvezettel fog jární. Beléptídj 50 fillér.

— **Tanulmányuton.** A budapesti tudomány egyetem 30 hallgatója járt ma a városunkban *Balogh* Jenő dr. egyetemi tanár vezetésével. Tanulmányozták a javítóintézetet és a helybeli ügyesség börtönét. A javítóintézetben *Mészáros* Sándor igazgató a törvényészi épületben *Ujházy* Sándor főügyész helyettes kalauzolta őket.

— **Változás a DV.-nál.** Ószinte sajnálkózással értesültünk, hogy a Déli Vasut igazgatósága a szolgálat érdekéből *Winkler* Sándor fűtőházi főnököt, városi biz. tagot városunkból Budapestre a központi igazgatósághoz osztotta be. *Winkler* Sándor távozását ószintén fájlaljuk. Hivatalbeli működésében pontos tisztviselő volt, hiszen ezt a mostani előléptetése igazolja. A munkások minden érdekeiket mindig lelkesen viselő jóakaró-jukat találták benne. De mi veszteségnek tekintjük *Winkler* Nándor távozását városunk közéletéből, mert a törvényhatósági bizottság egy agilis, hozzá értő szakembert, egy kiváló szónokot veszít a város közügyeinek munkájában. A kit nemcsak általánosan megbecsülték, hanem a kinek szava mindig sunlyal nehezedett a tanácskozás tárgyaiba.

Az üzletigazgatóság *Mahnitzky* Gyula fűtőházi vezetőt Körmentre helyezte át. Helyét *Müller* Henrik foglalja el Szombat-helyről. Az eltávozó *Winkler* Nándor állását a szombathegyi állomásfőnök tölti be.

— **A Rabsegélyző egyesít** ma választmányi ülést tartott *Daróczy* István törvényészi elnök vezetésével. Több rabnak, illetleg rabok családjának 12—10 korona adományt utalványozott ki.

— **Iskolaszáki gyűlés.** Ma délután iskolaszáki ülés volt *Czapary* László dr. elnöklete alatt. Jelen voltak *Bierbauer* Viktor dr., *Bilkei* Ferenc, *Dieballa* György, *Lauschmann* Gyula dr., *Miklós* Géza, *Nagy* Ignác, *Pausch* Rafael, *Szirbek* József, *Tóth* Artur, *Vermes* Mihály dr., *Weisenfeld* János.

Czapary László dr. meleg szavakkal üdvözölte *Szirbek* József igazgatót 25 éves tanítói jubileuma alkalmából, a ki hálásan mondott köszönetet a lelkes ovációért.

A gazdasági ismétlő iskola ügyében kiküldött bizottság azt a javaslatot tette, hogy a Hosszúsétáret mellett a Tóvárosi iskola mögött vegyen meg a város Havranek József tulajdonából egy 2 holdnyit a város tulajdonát képező területtel, s ajánlja fel az államnak, hogy ott megfelelő épületeket építsen és szereljen fel. Az iskolaszék az indítványt elfogadta. Két új osztály megnyitását az iskolaszék heyesli.

— **Berendelés.** Várkonyi Sándor érdi elemi iskolai igazgatót a bpesti tanfelügyelőséghez osztotta be szolgálattelre a kultuszminiszter.

— **A fejrvarmegyei és székesfehérvári muzeum egyesület** választmányja f. hó 7-én d. u. fél 3 óraker a vármegyeház kistermében ülést tart.

— **Bajnoki labdarugó mérkőzések.** A Székesfehérvári Torna Club footballistái az őszi szezonban való mérkőzések során, rendkívül fontos ponthoz jutottak. A következő két vasárnap igazi erőpróbjája lesz a csapatnak, amikor a du-

Olcso, szolid, szabott árak. **Knazovitzky Bela** Olcso, szolid, szabott árak.

divataruháza ajánlja őszi ujdonságait:

Borsalino, Gyukits, Habig kalapok, Kobrak, Tip-Top, valódi amerikai cipők, oroszlanvédjegyű fehérneműk.		
Női kötött felsőkabátok	10 K-tól	Félselyem férfi és női esernyők 4 K-tól
Női sapkák	4 „	Kötött téli soknik 40 fillértől
Posztó és sárcipők, szármeárak.		

nántuli kerület 1910/911 évi bajnokságáért szállnak sikra előbb a Pécsi Athletikai Club, ellen. A labdarúgó sport széleskörű elterjedtsége révén, hazánk több kerületre van osztva, melyek közül a dunántúli kerület bajnokságáért csak az a három csapat küzd. A küzdelem a legnagyobb dicsőségért, a bajnoki címért s a 11 ezüst éremért, rendkívül heves és szerföltött érdekes is. A pécsiek a tavalyi bajnok kaposváriakat már 1:0 arányban legyőzték s most a győzelem dicsőségétől fölbuzdulva jönnek a mieink ellen fölvenni a harcot. Ha itt is győznek, a tavaszi fordulón már alig lehet megfordítani a bajnokság sorsát, mígha veszítenek, a küzdelem teljesen nyílt lenne továbbra is. Az Sz. T. C. még soha sem tudott ily jó csapatot kiállítani, mint a milyennel most megy a küzdelembe, a játékosok is kitűnő formában vannak. Ha a csapat a győzelemhez okvetlenül szükséges lelkesedéssel veszi föl a harcot, a jól fegyverezett játékosok kellő kitarással és összjátékával nagyon könnyen elrontathatják a pécsi — egyébként nagyon derék játékosok győzelmét kedvét.

— **Felvétel a csákvári földmivés iskolába.** Gróf Esterházy Miklós Móríc csákvári földmivélesi iskolájában az új tanfolyam október hó folyamán megnyitandó lévén, mindazok, kik abba felvételtni óhajtanak, felhívtnak, hogy kérvényeket okt. hó 11-én délelőtt 9 órakor az iskola helyiségében személyesen mutassák be. A felvételek: Betöltött 17 éves életkor. Erős, egészséges testalkat. Jó erkölcsi magaviselet. Irni, olvasni tudás. Csakis egyszerű földmivéses vétének fel. A felvételnél a jómódu földmivés gazdák, vagy ilyenek fia, továbbá a katonakötelezettségnek elegendő telt s ezek között altszáz rangot elnyerteknek előnyben részesülnek, valamint a katonasorozáson túl levők. A felvett tanuló köteles magát ellátni legkevesebb 1 ünneplő és 1 hétköznapi felsőruhával, elegendő felhárnyeművel és 2 törülközővel. A tanfolyam 2 évig tart, mely idő alatt a tanulók ruházaton kívül, teljes ellátásban és évi 70 korona díjazásban részesülnek. A felvett tanulók a tanulási órákon kívül az összes gazdasági, szőlészeti és kertészeti munkákban résztvenni kötelesek.

— **Régiséglelet.** Érdekes hírt újságol nekünk Csontos Andor, a váli kerület országgy. képviselője. Kajászószentpéter és Váli község határában, a Váli patak mellett ástak a napokban szőlőtől fogatásból. Eközben körülbelül egy méternyire a föld alatt egy löcsontváza akadtak. Voltak még egyéb tárgyak is a föld mellett, amiből Csontos Andor megállapítani vélte, hogy ott valami ősmagyar temetkezést el. Néhány latin idézetet mondott el nekünk a képviselő Priscus Retorból, jelezve, hogy a Váli völgyéről sok adat van P. R. könyvében. A ásatások tehát folynak. Most Csontos lehvija Nagy Gézát és Sebestyén Gyulát, a neves régiségkutatókat, hogy a talált löcsontvázzal kapcsolatban kutassák át a Válvölgyet. Nagy Géza és Sebestyén Gyula már régebben is kutattak a Váli völgyében és sok érdekes régiségleletre bukkantak: koporsókra, régi fegyverekre stb. Csontos Andor képviselő most is lelkesen jár a kezükre.

A néppel különben — mint Csontos mondja, nagyon bajos eszközöltetni ezeket az ásatásokat. A múltkor például egyik régiségásó polgár elemelt egy régiségárgyat. A felügyelő nyomára jött a dolognak s a tolvaj polgárt 8 hónapra bedutyizták. Azóta nem mer senki a régiségárgyakhoz nyulni, sőt még az ásatásra is nehéz embert kapni.

— **Becsületügyek.** Kadosa Marcel dr., a valamikor egyetlen egy szavazatot kapó sárkeresztúri képviselőjelölt levélbelleg becsületében megsértette Proszty Györgyöt. A járásbíróság 20 korona pénzbüntetésre ítélte s az ítéletet ma jóváhagyta a felebbviteli bíróság.

Kecskés Elek belvárosi kántor pert indított Tóth Árpáddal, a Sz. H. szerkesztője ellen, sajtó útján elkövetett rágalmazással és becsületsértéssel vádolva meg őt. A tárgyalás tegnap volt, amelyen kihallgatták Saára Gyula dr. polgármestert és Tóth Árpádot. Kecskés ügyvédje Kovács János dr. volt, Tóth Árpádot Say Viktor dr. védte. A tárgyalást a szükséges iratok beszerzése végett elhalasztották.

— **A vármegyei tisztviselők drágasági pótléka.** Emlegetjük már hogy a vármegyei tisztviselőknél 23 korona drágasági pótlékot szavazott meg a vármegye hétfőn tartott közgyűlése. Ezzel kapcsolatban a dolog ártására a következőket közölhetjük: Ez az összeg csak egy évre szól, folyó év. 1-étől 1911. júli. 1-éig. az adományozott drágasági pótlék a tisztviselők törzsfizetésének arányában százalékosan oszlatik fel. A vármegye maga ekkézésnek is immár a drágasági pótlék folytatását:

Kétségtelen az, hogy a napról napra emelkedő drágaság a társadalom különböző osztályai közül legerősebben a tisztviselők helyzetét tette tarthatatlanná. A tisztviselők azok, akik egész tevékenységüket a hivataluknak szentelve jövendőmükét a drágaság arányában nem fokozhatják, a drágaság ellen józan berendezkedés mellett csak igényeik leszállításával védekezhetnek. Az ilyen józan védekezésnek is immár a határához értek, most már a jövendő megterhelése az adósság csináláshoz vezetkezik.

Belátta már a törvényhozás is ezt a tisztviselőket fenyegető veszedelemet és részint fizetés, részint státus rendezés keretében nemcsak az állami hivatalok majdnem minden ágazatában, hanem a katonatisztek és városi tisztviselők anyagi helyzetén is segített.

A szűző eszköz a gyámpénztári tartalékalap kamattörvényében áll a törvényhatóság rendelkezése alatt, mely alap évenként is állandóan 12380 koronát fordított jövendőmükéből tisztviselők fizetésének kiegészítésére és emellett eredeti rendeltetésének is mindenkor megfelelt.

A megyei számvétség részletesen kimutatta, hogy a gyámpénztári tartalékalap amely több állami átvétel után időközben felszabadult, 23 ezer koronát tesz ki s így a törvényhatóság a gyámpénztári tartalékalap jövendőmükének olyan hányada felett rendelkezik, mely a múltban, anélkül, hogy a tartalékalap rendeltetésének megfelelő kötelezettségek teljesítését gátolná volna, mindig tiszti fizetések kiegészítésére szolgált.

Az árvászeki elnök a tartalékalap rendelkezése törvényes kötelezettségei szempontjából semmi kifogást sem emelhet az ellen, hogy a kérdéses 23.000 korona drágasági pótlék céljaira kiutalványoztassék.

— **Kolerahír.** Ne tessék megijedni, nem komoly, hanem csak egy részeges csavargó elfelfutása, akinek sikerült felutalni néhány jó embert s az egyik újság révén másokat. Anwander Rudolf győri csapolegény rosszulélet színlét, a melyből kifolyólag Bierbauer Viktor dr. főorvos beszállította a Szent György kórházba. Hogy tehát akkor még nem volt koleragyanus, egészen bizonyos, mert különben nem került volna a kórházba. Látna a jó fehér ágyat, Anwander úr gondolt egy merészt és nagyot s elkezdte tapogatni a gyomra tájékát s kijelentette, hogy ő egyenesen Mohácsról jön. Persze lett ijedelem illetőleg gyors intézkedés, s mennyiben az atyafit rögtön kiszállították a koleratelepre. Ott aztán kitűnt, hogy Anwander ur Mohácsot nem látta, se hasmenése, se hányása nem volt s csak kissé elfáradt tagjait akarta megpiheníteni és aztán egy kis kórházi kosztal fölfrissíteni. Az orvosi előrelátás — nagyon természetesen elébe fog vágni ennek az akasztófa fufangnak, mert a rántott leves aligha fogja kitolni a vén csavargó oldalát, koleragyanusak pedig nem kapnak egyebet legfeljebb egy kis keserű orvosságot még a tetejébe. De módját valószínűleg még is megadják s a vesztézárt néhány napra ki fogják huzni. Hogy a derék férfi ki bírja e ezt s nem szökik-e meg valami újabb fufang révén, az más kérdés.

A kolerajárvány mint már jeleztük, meggyenkben megszüntnek tekinthető. Az óvintézkedésekre persze még szükség van, mert újonnan könnyen befészkelheti magát hozzánk a kolera, amely az országban még javában pusztít. A meggyenk alispáni hivatalába jelentett kolerahíreket a következőkben foglaljuk össze: Nagy Pál István felsőcicoklai gazdasági cselédet a pusztaszabolcsi járványkórházból elbocsátották. A bakteorológiai intézet megállapította, hogy nem kolerás. Ercsi községet feloldották a zár alól, ott már semmiféle kolera-jelenség nincs.

A ráckeresztúri, rácmási és seregélyesi vásárokat betiltották.

— **Sport.** A stói versenypályán vasárnap délután fociball-mérkőzés volt a DV. tornacsapata és a Sz. T. C. csapata között. Az eredmény 12:0. Persze a gyakorlotabb Sz. T. C. javára.

A jövő vasárnap érdekes versenyzés ígérkezik. A Pécsi Athletikai Club mérí össze erejét az Sz. T. C.-vel.

— **Szarvasmarha díjazás.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület a Székesfehérvári m. kir. Gazdasági Felügyelőséggel karöltve a földmivélsügyi miniszter anyagi támogatása mellett f. évi október 16-án d. u. 2 órakor Alcsúton a nagyvendéglő előtti téren, október 30-án d. u. 2 órakor Szabadbattyánban a községháza előtti téren tenyész szarvasmarhadíjazást fog tartani. Díjaztatni fognak Alcsúton: Felcsút, Újbarok, Obarok, Bodmér, Szár, Vértesdoboz, Vértesboglár, Tabajd; — Szabadbattyánon: Fajubattyán, Urhida, Sárszentmihály, Tác, Csösz, Polgárdi, Sárkeszi, Jenő községek köztenyészéséből származó, kizárólag (100 holdnál kisebb birtokkal bíró) mezei gazdák tulajdonát képező vöröstarika tenyész-tiszók és tehének. A díjazásból nagybirtokosok és gazdasági cseledek ki vannak várva.

— **A gonosz mostoha.** Városunknak szomorú eseménye van. A mostoha anyák annyiszor megénekelt kegyetlenségei nálunk is szomorú szenzációkat keltenek, amiről a következőkben értesít bennünket a rendőrség: A Csapó-utca 10 számú házat feljelentés folytán rendőri megfigyelés alá vették s érdekes dolgoknak jött nyomára a rendőrség. Barna Kálmán pékmester lakik ott második feleségével és két kis gyermekével, a 6 éves Kálmánnal és a 4 éves Margittal. A gyermekek édesanyja, Hoffmanni Anna ezélt három éve meghalt s a gyermekek a mostoha anya, Weisz Katalin, helybeli leányzó gondviselése alá kerültek. A gyermekek ezután nem érezték az anyai szeretet melegét. Weisz Katalin gyűlölte őket és a gyűlöletének brutális kifejezést adott. Folyton üttöverte a két apróságot. Éhezlette és kizárta őket, hogy mielőbb elpusztuljanak. Piszke község előjárósága, ahol a család ezélt néhány hónappal lakott, értesülvén a mostoha anya kegyetlenségéről, közbe lépett s megakadályozta, hogy a gyermekek elpusztuljanak. A gyermekek sorsa egy ideig jobbra fordult, de aztán a régieben maradt minden; a gonosz mostoha elvívására törekedett a szerencsétlen árváknak a gyermekeket bezárta a sűtőkemence melet levő helyiségbe, hol 30—40 fokos állandó hőségben szenvedtek. Télen könnyű kendővel, nyáron pedig dunnával takarta őket, hogy testük elsenyedjen. Télvíz idején mezeitájt járatta őket s öltözöt hiányában reggelentek és esténként — amikor nem látták az emberek — a szabadba verte ki őket. Szegénykék az ölben vonták meg magukat, s a nyomorúságtól elgyötörve, ha szerét ejthették, ott is aludtak. Ha a gonosz lelkű mostoha közelédt feléjük, halálos félelem fogta el őket, sőt a kis lányt többször a nehézkör is elérte. Mikor az apjuk ruhát vette nekik, a ruhát a gonosz mostoha kezeihez kerítette és összetépte. Végre a gyermekek szomorú helyzetéről értesülést szerzett nagynénjük, Barna Róza, s magához vette őket. Szegénykék az éhségtől, kegyetlenségektől elgyötörve úgy néznek ki mint a halál. Jelenleg a Kigyó-utca 11. sz. házban várják az őket észrevevő szeretetet és irgalmat. Ebből a nagy városból, a város jótköny-intézményei vezetőségéből akadhatnak egy jó szívű ember, aki szeretetet gyakorolna velük. Mert nincs számandóbb, nincs vigasztalanabb látvány, mint ha gyermek, az ártatlan gyermek, a ki csak a szenvedést, csak a kegyetlenséget veszi észre a szép, a sokra becsülendő életből.

— **Tűz.** Sáráregesen leégett özv. Bögyös Ferencné két szalmakazla 120 kor. értékben. A tüzőlők szakavatott munkájának köszönhető, hogy a nagy szélben nagyobb tűzveszedelem nem keletkezett. A tűz oka ismeretlen.

Táncfőzérke. A Székesfehérvári Kath. Legényegyesület okt. 9-én Távirdu-utca 3-ik sz. elyiségében táncfőzérkét rendez.

Az új menetrend. Ervényes okt. 1-étől.
I. Székesfehérvárról Bpestre. Vv. indul d. e. 5 ó. 6 p. érkezik 7 ó. 20 p. Sv. indul 6 ó. 11 p. érkezik 8. ó. 15 p. Sv. 7 ó. 40 p. érkezik 9 ó. 10 p. Gyv. indul 8 ó. 53 p. érkezik 10 ó. 15 p. Sv. indul d. u. 2 ó. 32 p. érkezik 4 ó. 45 p. Sv. indul 6 ó. 46 p. érkezik 9 ó. 55 p.

II. Bpestről Székesfehérvárra: Sv. indul d. e. 6 ó. 30 p. érkezik 8 ó. 36 p. Gyv. indul 7 ó. 45 p. érkezik 8 ó. 58 p. Sv. indul d. u. 1 ó. 35 p. érkezik 3 ó. 37 p. Sv. indul 5 ó. érkezik 6 ó. 19 p. Sv. indul 6 ó. 15 p. érkezik 8 ó. 10 p. Gyv. indul 8 ó. érkezik 9 ó. 18 o. Sv. indul 9 ó. 15 p. érkezik 11 ó. 25 p.

Székesfehérvár — Veszprém. Indul d. e. 5 ó. 35 p., érkezik 7 ó. 31 p.

Indul d. e. 9 ó. 25 p., érkezik 11 ó. 9 p.
Indul d. u. 2 ó. 14 p., érkezik 3 ó. 55 p.
Indul este 9 ó. 24 p., érkezik 11 ó. 7 p.

Veszprém — Székesfehérvár. Indul d. e. 4 ó. 24 p. érkezik 6 ó. 5 p.

Indul d. e. 6 ó. 44 p., érkezik 8 ó. 24 p.
Indul d. u. 4 ó. 38 p., érkezik 6 ó. 3 p.
Indul d. u. 6 ó. 25 p., érkezik 8 ó. 11 p.

Székesfehérvár — Bicske. Indul d. e. 5 ó 15 p. érkezik 7 ó. 35 p.

Indul d. e. 9 ó. 10 p. érkezik 11 ó. 22 p.
Indul d. u. 3 ó. 3 p. érkezik 5 ó. 30 p.

Bicske — Székesfehérvár. Indul d. e. 5 ó. 55 p. érkezik 8 ó. 13 p.

Indul d. e. 11 ó. 6. 45 p. érkezik 2 ó. 6 p.
Indul d. u. 6 ó. 23 p. érkezik 8 ó. 42 p.

Székesfehérvár — Sárobgárd. Indul d. e. 3 ó. 9 p. érkezik 4 ó. 40 p.

Indul d. e. 9 ó. 15 p. érkezik 10 ó. 51 p.
Indul 2 ó. 58 p. érkezik 4 ó. 30 p.

Sárobgárd — Székesfehérvár. Ineul d. e. 6 ó. 5 p. érkezik 8 ó. 43 p.

Indul d. e. 12 ó. 21 p. érkezik d. u. 2 ó.
Indul d. u. 7 ó. 50 p. érkezik este 9 ó. 13 p.

Eladó balatoni villatelek. Balatonvilágos fürdőtelep mellett a fővároszhoz közel tiszta homok parttal szabad fürdővel. Déli vasut megállóhely. Jutányos árak, kedvező fizetési feltételek. Olcsó és jó élelmészési viszonyok. Erdeklődőknek felvilágosítást nyújt Belák István társasági elnök. Enyingen is az eladó fürdőreszvénytársaság ügyvédje: Tóth Kálmán dr., Budapest IV. Havas-u. 3.

Orék fiu. Peresztegi Nagy István Öreghegy 317. sz. alatti lakos szőlőpásztor feljelentést tett a fia: Per. Nagy Antal ellen. Azzal vázolta, hogy öt folyó hó 3-án délután minden ok nélkül a lakás előtt megtámadta, késsel bal kezén megszurta, megverte és összevissza rugdalt, úgy, hogy súlyosabb sérüléseket szenvedett. A fiu ellen az eljárás megindult.

Révai Nagy Lexikonát főlöseges a fővárosi könyvügynököktől megredelni, mert azt épügy szállítja Klökner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárott, részletfizetésre is.

Gyerekek tolvajfogása. Vidovics Jánosné sz. Lovászi Nagy Borbála Csutorate-mető dülői lakos szelkrényéből elemelte valaki az erszényét, amelyben 60 korona pénz volt. Az esetet sejelentette a rendőrségen, ahonnan Liszt Ferenc rendőrbiztost küldték ki a rejtélyes eset rendőri elbírására. Liszt rendőrbiztos a nyomozás során egy meglepő adatra bukkant. A tolvaj nem volt más, mint egy 11 éves gyerek, Szijjártó Ferenc, ki szüleiivel ugyanabban a házban lakik mint Vidovitsné. A fiu bevverte Vidovitsné lakásának ablakait, feltörte a szelkrényt s kilopta a 60 koronányi megtakarított összeget. Aztán sietett a cirkuszba. Látni, hallani, élvezni eskart s ahhoz pénz kell a mai világban. Eldí-csekedett a lopott pénzzel pajtásainak, Szabó Ferenc 15 éves és Kőszegi János 14 éves fiuknak. Azokkal azonban sikerülten elintézte a dolgot. Pénzt kérték a gyerektől és hanem ad, beigérték neki, hogy ráterítik a vizespokrócot. Beárulják a rend-

dőrségnek. A rendőrség időközben lefűllete a tolvajt, akinek javítóintézetbe való elszállításról gondoskodni fog.

A törvényszékről. Szabó János és Szigeti József nagylángi legényeket erkölctelen tizelmükért elítélte a törvényszék. Szabót 3 hónapi Szigeti 1 hónapi fogházbüntetésre ítéltek.

Eder Lőrinc madapi földmiveslegényt hasonló bűn miatt 6 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta a törvényszék.

Betörés. A Maroshegyen tegnap éjjel betörés történt. Mechtler István óras préházát törték fel amely jó alkalmat adott nekik arra, hogy nagyszabásu tolvajmanipulációt vigyenek véghez. Elloptak 6 hektoliter bort, azonfelül sok kért csináltak a préházában. Összetörték mindent. Kibontották a préház falát is, hogy a padlását is kirabolhassák. A házban, de meg a környéken sem volt senki s így a betörők minden feltartóztatás nélkül garázdálkodhattak. Mechtlerékhez, akik a városban laktak, reggel érkezett a betörés hire. Megtették a feljelentést, azonban a rendőrség még eddig eredménytelenül nyomoz. A Maroshegy szenzációja mindenesetre megokolja, hogy a rendőrség erélyesen foganatosítsa a nyomozást.

A mi legényeink. Folyó évi szeptember 29-én történt, hogy Virág János és Somogyi Mihály betörték öz. Zákics Györgyné korcsmájába, ott ettek-ittak s midőn fizetésre került a sor, szépen megszótktek. Zákicsné utánuk ment, őt azonban inzulálták. Közbelépett Németh Ferenc is, akit a legények megverték. A rendőrség nevezetteket fejenként 15 napi elzárásra és a okozott 22 kor. kár megtérítésére ítélte.

Rövid hírek.
Felcsuton megszünt a lépfene.
Tűz volt öz. Ehmann Sehőné Várhoz tartozó Bálint-majori birtokán. Leégett 21 asztal takarmány. A kár 3400 korona. Tűz oka ismeretlen.

Molnár Sándor bpesti lakos Bicskén levő háza szintén leégett.

Garázdálkodás. Németh István, Tobak-utca 4. sz. alatti lakos folyó hó 2-án délelőlt részeg állapotban késsel kezében a házban lakókat leöléssel fenyegette, s őket lakásukból kikergette, úgy, hogy az utcára kellett menekülniök. A rendőrség emiatt Németh Istvánt 50 korona pénz-büntetésre ítélte. Németh István már 10 évet fegyházban is töltött.

Csavargó. Singer Lipót, aki régebben Keszthelyen szabóiparos volt, elzűllött és Székesfehérvárra került, ahol csavargásból és koldulásból élt. A rendőrség 3 napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra ítélte.

A ponyva elűnt. Zicher József Deák Ferenc-utca 2. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes f. évi szeptember 24-én 24 kor. értékű ponyváját ellopta.

Piaci árak.

Buza	19:20	18:80
Rozs	14:—	13:80
Árpa	12:80	12:20
Zab	13:60	14:40
Tengeri	13:60	
Burgonya	6:80	6:—
Szalma	5:80	5:46
Takarmányszalma	4:60	4:20
Alomszalma	4:—	
Marhahus	1:35	
Disznózsir	1:80	
Bor	—:40	

6852/1910. szám.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának folyó évi május hó 9-én 169/3445 és szeptember hó 29-én 307/6852 szám alatt hozott közgyűlési határozatával a város tulajdonát képező ugynevezett Fővenyi tanyagaz-

daság felparcellázása folytán előállott I—IX dűlőbeli részletek, szántó, belsőség és legelő összesen 366 Khold 165 □-ól, továbbá az alsóvárosi részen levő csapadai sarok és a Szent János I—VI dűlőbeli, nemkülönben a csikvári és urhidai utak közötti I—II dűlőbeli és a méneskutnál nyugatra fekvő részek összesen 331 khold 629 □-ól s végül a felsővárosi részen levő vadmezei VI—VIII és X dűlőbeli részletek összesen 240 khold 37 □-ól kiterjedésben 1910. évi november hó 1-től kezdve 12 évre a jóváhagyott árverési feltételek mellett árverés utján leendő bérbeadása rendeltetvén el, minek folytán a helyszíni árverésre 1910. évi október hó 10-ik napjának délelőtti 8 óráját tűzöm ki.

Az árverés a csikvári és urhidai ut közötti dűlőben a tenti napon és időben veszi kezdetét.

Az árverés egyéb feltételei alulírott hivatalos helyiségében (városház 10 sz. a.) a hivatalos órák alatt betekintheők.

Székesfehérvárott 1910. évi október hó 3-án.

Polczer Péter sk.
gazd. tanácsos.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, zögyény-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
börkabátok, utazóbundák,
raglan-felöltők, kabátok.

A helybeli légszeszgyár a legjobb minőségű szüléziai darabos gázköszénből előállított

COAKS-át

ajánlja métermázsánként 4 korona árban a gyártelepen.

A ki legalább 3 métermázsát vesz egyszerre, annak a coaks-ot díjmentesen hazaszállítjuk (a ház kapujáig). Az ugyanilyen köszénből előállított KATRÁNY ára métermázsánként 6 korona a légszeszgyárban, előzetes készpénzfizetés ellenében. Egész vagonrakomány repdelése esetén kedvezményes ár megegyezés szerint.

Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarók festésére és mindennemű fának konzerválására.

A székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója:

MRAZ W.